

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 6/2021 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- ekonomiutskottet EkUU 2/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)
- regeringsråd Ismo Tuominen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Sami Teräväinen, arbets- och näringsministeriet
- direktör Mika Salminen, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- verkställande direktör Timo Lappi, Turism- och Restaurangförbundet rf
- näringspolitisk sakkunnig Katri Jakosuo, Servicefacket PAM rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om smittsamma sjukdomar ändras temporärt.

För att förhindra spridningen av covid-19-epidemin har förplägnadsrörelsers verksamhet i enlighet med temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar och förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av dem begränsats för tiden den 1 november 2020—28 februari 2021.

Betänkande ShUB 2/2021 rd

I propositionen föreslås det att giltighetstiden för dessa temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till och med den 30 juni 2021.

Förplägnadsrörelserna ska fortfarande iaktta särskilda hygienkrav och se till att det är tillräckligt stort avstånd mellan kunderna. Genom förordning av statsrådet ska det alltjämt kunna föreskrivas om begränsningar som gäller förplägnadsrörelsernas öppettider och serveringstider samt antalet kundplatser i och användningen av deras utrymmen inomhus. Förplägnadsrörelserna ska utarbeta en plan som stöder genomförandet av skyldigheterna och begränsningarna.

Det föreslås att regionförvaltningsverken ska övervaka att begränsningarna och skyldigheterna iakttas. Regionförvaltningsverken kan bestämma att de missförhållanden och brister som de observerar vid övervakningen ska korrigeras och att förplägnadsverksamheten i en förplägnadsrörelse som väsentligt har brutit mot skyldigheterna omedelbart ska stängas för kunder i högst en månad.

Begränsningarna gäller inte personalrestauranger och inte heller försäljning av mat och dryck för avhämtning. De begränsningar som avser öppettider ska inte gälla ombord på fartyg och luftfartyg som går i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands och inte heller förplägnadsrörelser som finns i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2021 och gälla till och med den 30 juni 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagförslaget är en fortsättning på de bestämmelser om temporär begränsning av förplägnadsrörelser verksamhet som löper ut i slutet av februari. Förplägnadsrörelser kan genom förordning av statsrådet åläggas temporära begränsningar och skyldigheter i fråga om öppettider, utskänkningsrättigheter, beläggning och organisering av verksamheten överlag i syfte att förhindra smittspridningen när det gäller coronaviruset. Det föreslås främst lagtekniska ändringar i bestämmelserna. Bestämmelserna föreslås gälla till och med den 30 juni 2021.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att det är motiverat att förlänga möjligheten att använda förpliktelseerna och begränsningarna på grund av det fortsatt osäkra epidemiläget och tillstyrker lagförslaget. Utskottet föreslår att man i 91 § beaktar de ändringar som godkänts i den paragrafen efter det att denna proposition lämnades (ShUB 1/2021 rd — RP 245/2020 rd).

Ekonomiutskottet ansåg i sitt utlåtande att det är viktigt att bestämmelserna om restriktioner är tillräckliga och noggrant avgränsade och gäller uttryckligen de typer av verksamhet där restriktionerna konstaterats vara mest effektiva när det gäller att sätta stopp för spridningen av viruset. Om epidemin drar ut på tiden, måste man i strävan efter balans ge större tyngd än tidigare åt samhällets möjligheter att fungera, sägs det i utlåtandet. Social- och hälsovårdsutskottet instämmer i ekonomiutskottets åsikt att de ekonomiska skadorna blir allra störst om viruset sprider sig i stor skala och att det därför behövs lagstiftning som möjliggör effektiva restriktioner. I likhet med ekonomiutskottet anser utskottet också det vara viktigt att restriktionerna hävs genast när smittläget tillåter det. I motiveringen till propositionen konstateras det att om epidemiläget förutsätter

Betänkande ShUB 2/2021 rd

strängare begränsningar gällande förplägnadsverksamhet, kan en proposition om dessa beredas omedelbart för behandling i riksdagen (s. 8).

Enligt den temporära bestämmelsen i 58 a § 7 mom. gäller begränsningarna av öppettiderna inte förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle. Vid sakkunnigutfrågningen i utskottet sades det att det vid landsvägarna också finns sådana förplägnadsrörelser som inte har någon distributionsstation för flytande bränsle, men vars verksamhet i huvudsak baserar sig på betjäning av yrkesbilister och andra som rör sig på vägarna.

Enligt det föreslagna 58 a § 3 mom. ska en förplägnadsrörelse förkorta öppettiderna om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och de övriga åtgärder som nämns i bestämmelsen inte är tillräckliga. När de förutsättningar som anges i momentet uppfylls får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om öppettiderna och om de typer av förplägnadsrörelser där begränsningarna ska iakttas. Utskottet anser det vara nödvändigt att statsrådet, när öppettiderna begränsas, bedömer om de ovannämnda förutsättningarna för begränsning av öppettiderna för förplägnadsrörelser som betjänar trafiken vid landsvägarna uppfylls.

Utskottet betonar de berörda aktörernas eget ansvar när det gäller att bekämpa epidemin och följa lagstiftningen och påpekar att övervakningen måste effektiviseras.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 6/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 91 § 1 mom., sådant det lyder temporärt ändrat i lag /2021, och
fogas temporärt till lagen nya 58 a och 58 b § som följer:

Betänkande ShUB 2/2021 rd

58 a §

Temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland ska en sådan utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen om in-kvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

Utövare av förplägnadsverksamhet ska för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas vistelse ordnas tillräckligt glest och att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i förplägnadsrörelser i vissa områden och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 25 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelsers öppettider mellan klockan 23 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

Betänkande ShUB 2/2021 rd

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2 och 3 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomförs för de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymme inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelsers försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjulpts inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2 eller 3 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

Betänkande ShUB 2/2021 rd

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60—67 och 69—71 § får verkställas genast även om de överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021 och gäller till och med den 30 juni 2021.

Helsingfors 17.2.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.